

Nr 49.

Av herr **Magnusson, Karl**, och herr **Heiding**, *angående befolkningens å norra Öland rätt till utsyning av husbehovs-
virke från Böda kronopark.*

Enligt av statsutskottet vid 1840 års riksdag inhämtade upplysningar gällde om Böda kronopark på Öland följande:

Den å Ölands norra udde belägna Böda skog utgör 10,243 tunnland, 28 kappland, oberäknad en tvist underkastad skogstrakt om 300 tunnland. Kungl. Maj:t har den 23 april 1836 bland annat förordnat, att av nämnda skog de hemman i Böda, Högby, Källa, Persnäs, Föra, Löth, Alböke, Egby, Köping och Bredsättra socknar, vilka förut därå åtnjutit utsyning och icke hade egen skog, skulle, mot betalning av visst fastställt pris till skogsplanteringskassan för lasset, årligen erhålla 8 lass ved på varje helt hemman, och i förhållande därefter å mindre hemmansdelar, samt att på framtida förhållandet med skogsavkastningen från parken komme att bero, huruvida den beviljade utsyningen åt dessa hemman kunde ökas. Även utsyning av timmer skulle av Kungl. Maj:ts befallningshavande, uppå hemmansägarnas därom skeende anmälan, få, i mån av tillgång och emot viss betalning till nämnda kassa, särskilt tilldelas dem, som styrkt sitt behov därav. Torpare och inhysesshjon skulle utan betalning få avhämta nedfallna grenar och kvistar. Vad som efter utsyningen återstod av årshygget, borde på offentlig auktion till den mestbjudande försälgas. Den redan beviljade utsyningen skulle framdeles komma att ökas, därest skogsavkastningen därtill lämnar tillgång.

Sedan gammalt ha tio av Ölands nordligaste socknar genom s. k. utsyning utfått ved och virke från Böda kronopark. Denna servitutsrätt torde hava sin naturliga förklaring däruti, att norra Öland i stort sett saknar skog med undantag av Högby och Böda socknar. Under senare tid har denna utsyningsrätt icke kunnat utnyttjas beroende bl. a. på, att vid utsyning av sådant virke alltför höga priser blivit åsatta detsamma. Större delen för att ej säga så gott som hela befolkningens behov av virke och ved måste därför numera anskaffas från fastlandet. Detta är till stort men för den ofta i mindre goda ekonomiska förhållanden varande öbefolkningen.

Under senare år har befolkningen på Öland minskat i antal. Orsaken till denna tillbakagång synes till stor del vara de mindre gynnsamma utkomst-möjligheterna, som speciellt de skoglösa å mager mark belägna jordbruken medgiva. Samma förhållande gäller den ej jordbrukande befolkningen, som mången gång ej har råd att köpa mer än en famn ved årligen. För att utnyttja veden i största möjliga utsträckning måste ofta hela familjen, hur stor den än är, vintertid flytta tillsammans i ett enda rum. Härav följer helt naturligt flera olägenheter icke minst ur hälsosynpunkt. Sjukdomar, sär-

skilt tuberkulos, uppträda på Öland mera än på andra håll. En skogstilldelning för husbehov för dessa hemman skulle i hög grad höja deras bärighet på samma gång som befolkningen härigenom kunde beredas bättre utkomst, större trevnad i hemmen och en bättre bebyggelse. På detta sätt skulle man motarbeta Ölands pågående avfolkning.

Under åberopande av vad som ovan anförts föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en tillämpning av den sedan gammalt å norra Ölands skogfattiga socknar tillkommande utsyningsrätt från Böda kronopark, som möjliggör för ortsbefolkningen att på rimliga villkor tillgodose nödigt behov av ved och virke.

Stockholm den 22 januari 1940.

Karl Magnusson
i Kalmar.

Arthur Heiding.